

Prinsjesdagontbijt

Het is vandaag de derde dinsdag in september: Prinsjesdag. In voorbereiding op het voorlezen van de Troonrede, organiseerden NMT en IRO 's ochtends een ontbijtsessie. Een zeer informatieve ochtend waarin Focco Vijselaar (algemeen directeur VNO-NCW) sprak over de huidige economische stand van het land en de uitdagingen die de sector te wachten staan. Dimitri van Rijn (Kwartiermaker Rijksregiebureau Maritieme Maakindustrie) gaf een duidelijke uitleg over de Sectoragenda. Als derde kwam Fred van Beers (CEO Sif Group) aan het woord en sloot af met uitleg over de verstrengelde belangen van de offshore en de energietransitie.

Dit alles begon na een lekker ontbijt waar ook uitgebreid de mogelijkheid was om te netwerken. Die mogelijkheid werd veelvuldig aangegrepen.

Focco Vijselaar: “We moeten samen optrekken”

Het verhaal van Focco was in drie delen gesplitst. In deel één had hij het over het de huidige economische stand van het land, in deel twee volgde de structurele uitdagingen die onze sector te wachten staat. In het derde deel legde Focco het een en ander uit over de actualiteit en de inzet van VNO-NCW.

Sectorale verschuiving

“We zijn in de afgelopen jaren twee crises goed doorgekomen”, begon Focco. Hij had het hier over de economische crisis en de Coronacrisis. De economie toont een kleine plus. Toch is niet alles positief. “Het grote probleem is krapte. Krapte op de arbeidsmarkt, maar ook krapte in de ruimtelijke ordening”, deze twee issues spelen ook voor de maritieme maakindustrie. Tegelijkertijd stijgen de lonen door inflatie en is er behoorlijk wat geopolitieke onzekerheid. Samenvattend zei Focco: “We groeien in de verkeerde richting”. Hiermee doelde hij op de sectorale verschuiving. In Nederland groeien de laagproductieve sectoren. Dit zijn sectoren die weinig bijdragen aan het inkomen van een land, zoals bijvoorbeeld de zorg. Omdat er meer mensen in de laagproductieve sectoren werken, blijft de arbeidsproductiviteit achter. Focco: “Tegelijkertijd worden er weinig investeringen gedaan in de productieve sectoren. De overheid zegt te willen investeren in de hoge kennissectoren, maar in de praktijk wordt daar nog te weinig van gezien.”

VNO-NCW ziet hier een mogelijke oplossing voor. Focco: “De laagproductieve sectoren moeten anders georganiseerd worden; we moeten meer inzetten op digitalisering, ruimte geven aan hoogproductieve sectoren en inzetten op arbeidsproductiviteit. In Nederland stagneert dit, terwijl het in de landen om ons heen juist groeit”.

Kijk op de coalitie

Behalve op de economische situatie van Nederland, liet Focco Vijselaar zijn blik ook nog even over de huidige coalitie gaan. Focco ziet dat de partijen graag praten met instanties als VNO-NCW. “Het contact met de ministers is goed. Je merkt wel dat er pas twee bewindslieden eerder in een kabinet gezeten hebben. Maar de wil om te luisteren is er, ook wanneer het om kritiek gaat”.

Hierop aanhakend kwam een vraag uit de zaal van Martin Bloem (Damen Shipyard Group) over een artikel dat vanmorgen in het NRC stond. Dit artikel bevatte de reactie van de planbureaus (CPB, SCP en PBL) op de kabinetsplannen. Wat vindt VNO-NCW van deze meningen?

Focco had het artikel ook gelezen en zegt: “Instituties zijn altijd kritisch. Het is hun rol om kritisch te zijn met de juiste (wetenschappelijke) argumenten. En ze zijn terecht kritisch. Er wordt bezuinigd op onder andere onderwijs.” Daar is hij ook kritisch op. “We hebben pro-activiteit nodig. Uit onderzoeken is gebleken dat onderwijs de belangrijkste factor is als het je pro-activiteit wilt realiseren. Zowel op het gebied van digitalisering als op het gebied van het opleiden van jongeren. Als je daarop gaat bezuinigen, krijg je een langetermijnprobleem.” De lange termijn is volgens Focco iets waar sowieso meer naar gekeken mag worden. “Ik ben positief over de korte termijn en de frisheid van de nieuwe ministers. Ze durven ambtenaren uit te dagen en durven een mening te hebben. De uitdaging zit ‘m nu in de uitvoering. We moeten wat gaan doen en niet alleen maar op elkaar wachten”.

We moeten samen optrekken

Naast de uitdagingen besprak de algemeen directeur van VNO-NCW ook een aantal speerpunten. In dit onderdeel kwam onder andere het belang van een goede arbeidsmigratie aan bod. Net als goed gebruik maken van de ruimte.

Vanuit het publiek werd er iets toegevoegd over de ‘arbeidsmigratie’. Uit de zaal klinkt het: “Iedereen heeft het er steeds over dat we mensen uit Nederland aan moeten nemen. Maar we hebben de arbeidsmigranten nodig. Niet alleen de kennis geschoolde, maar ook de laag- of ongeschoolde arbeid. Dat is binnen de bedrijven heel belangrijk voor het innovatievermogen.”

Focco: “Binnen VNO-NCW onderscheiden verschillende soorten migratie. Met name voor de vakkrachten vinden we dat er regelingen moeten komen. Hierbij gaat het om kennisgeschoolde en praktijkgeschoolde vakmensen. Onze buurlanden hebben van die regelingen. We zijn daar momenteel ook stevig over in gesprek. Deze gesprekken richten zich nu met name op mensen buiten de EU. We willen circulaire modellen met landen in Noord-Afrika. Daar zie je ook voorzichtige belangstelling voor vanuit het kabinet. We moeten samen optrekken”.

Jeroen, directeur van NMT en IRO voegt hieraan toe: “Die vakkrachtenregeling is enorm belangrijk. Hier willen wij als branchevereniging ook graag bij aanhaken. Laten we elkaar vinden.”

Dimitri van Rijn: “De scheepsbouwlocaties liggen vaak op plekken waar woningbouw ook een interessante optie is”

Na deze eerste presentatie nam Dimitri van Rijn het woord over. De Kwartiermaker stond stil bij het belang van de industriepolitiek voor de scheepsbouw. Dit deed hij aan de hand van de Sectoragenda Maritiem Maakindustrie. Hij nam de aanwezigen mee door de vijf actielijnen en 25 maatregelen die hiervoor opgesteld zijn.

“De maatschappelijke uitdagingen dwingen ons om actieve industriepolitiek te gaan voeren. We kunnen het ons niet meer veroorloven in ieder opzicht afhankelijk te zijn van andere landen”, begint hij. Daarbij geeft hij aan dat het goed is om te realiseren dat het een agenda van vijf ministeries is, maar ook van de sector. “Het is een hele concrete, impactvolle en wederkerige agenda”, aldus Dimitri.

De sectoragenda bestaat uit drie onderdelen: het strategisch belang van het hebben van onze Maritieme Maakindustrie, de actielijnen en maatregelen en tot slot vijf iconische projecten.

De nationale vitale belangen waarborgen

“Voor de Sectoragenda hebben we gekeken op welke gebieden onze autonomie cruciaal is om de nationale vitale belangen te waarborgen”, legt Dimitri van Rijn uit. Bij het opstellen van de agenda zijn alle regio’s bezocht om de knelpunten in kaart te brengen voor het toekomstbestendig maken van de maritieme maakindustrie. Deze knelpunten zijn ondergebracht in de actielijnen. “Bij die actielijnen gaat het onder andere om toegankelijkheid van financiële verbetering, het creëren van continuïteit en focus op maritieme innovaties en verbetering van het vestigingsklimaat.”

Over het vestigingsklimaat zegt Dimitri het volgende: “Veel ruimte wordt in Nederland bedreigd door andere belangen. De scheepsbouwlocaties liggen vaak op plekken waar woningbouw ook een interessante optie is. We moeten proberen de maritieme maakindustrie te positioneren in de ruimteplannen. Op dit moment zijn we bezig met het opdoen van ervaring in casuïstiek hierin. In de komende 2 jaar gaan we leren en scenario’s opstellen”.

Dimitri staat tijdens zijn presentatie stil bij de internationale positie van de Nederlandse scheepsbouw. “Veel problemen kunnen Europees worden opgelost. We zijn er, samen met Duitsland, in geslaagd dit op de Europese agenda te zetten. Nu zijn we bezig om een positionpaper te creëren zodat we dat aan kunnen bieden.”

Twee weken geleden vond de grootste maritieme beurs ter wereld plaats in Hamburg. Hier was voor het eerst een Nederlandse minister aanwezig. Dimitri zegt hierover: “We moeten meer gaan kijken naar gerichtere handelsmissies en Europese beurzen. Net als in Hamburg moeten er bewindspersonen mee. Daarmee kunnen we laten zien dat we het menen.”

Hij sluit zijn presentatie af met: “Goed om te weten; op pagina 120 van het regeerprogramma staat de Sectoragenda genoemd. Bewindspersonen hebben hun mond vol over *No Guts, No Hollands Glory!*”

Fred van Beers: “We zijn niet bang voor concurrentie, zolang die eerlijk is”

Als laatste spreker betrad Fred van Beers de ruimte voor het publiek. De CEO van Sif Group nam het woord en vertelde over het belang van de offshore-industrie voor de energietransitie.

“Als Nederland zitten we in de top 5 van de offshore-industrieën van de wereld. We doen het heel goed in de renewable projecten. We mogen nadrukkelijker uitdragen dat we wereldwijd actief zijn.” Gedurende de ochtend is de uitspraak ‘*achter de dijken blijven zitten*’ meerdere malen voorbijgekomen. Fred heeft hier een duidelijke mening over: “Ja, natuurlijk moeten we dingen die we hier kunnen, hier houden. Maar we moeten ook goed kijken waar we samenwerkingen met het buitenland nodig hebben om te kunnen groeien en ontwikkelen”.

“Het naar beneden brengen van de CO2-uitstoot wordt structureel onderbelicht”

Volgens de CEO is het van essentieel belang dat we ons richten op energie onafhankelijkheid, het behalen van de doelstellingen voor de energietransitie en het verbeteren van de productiviteit en concurrentiepositie. “Iets wat structureel onderbelicht wordt, is de noodzaak om de CO2-uitstoot naar beneden te brengen. Het is economisch niet van belang wat we doen, als we het ecologisch niet verantwoord doen”, stelt hij. “Om de energie onafhankelijkheid te kunnen bewerkstelligen, is het beschermen van de infrastructuur hiervoor ook van groot belang. Daarbij moeten we de cybersecurity niet vergeten.”

Volgens Fred zijn er veel mogelijkheden, want “we zijn niet bang voor concurrentie, zolang die concurrentie maar eerlijk is”.

Hij stuurt aan op actie. “Er is vanuit Brussel veel geld beschikbaar voor investeringen, maar we moeten het wel doen. We moeten connecties, gesprekken en discussies aangaan en wat minder beren op de weg zien.” Als afsluiter komt Fred nog even terug op een onderwerp dat eerder aan bod kwam: “We draaien de industrie niet zonder hulp van expats en internationale vakmensen. En het snijden in opleidingen is een heel slecht plan.”